

2^ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας

1ο & 2ο Δημοτικά Σχολεία Φλώρινας¹

Η ίδρυση του *Παρθεναγωγείου της Ορθοδόξου Ελληνικής Κοινότητας Φλωρίνης* τοποθετείται χρονικά ανάμεσα στα έτη 1871 – 1879. Το 1871, τα στατιστικά στοιχεία εμφανίζουν τον καζά Φλώρινας με ανύπαρκτη γυναικεία εκπαίδευση. Το 1886, όμως, η έρευνα αναφέρεται σε αύξηση των ποσοστών φοίτησης των γυναικών στον συγκεκριμένο καζά, γεγονός που πρέπει να οφείλεται στη λειτουργία του Παρθεναγωγείου Φλώρινας. Το Παρθεναγωγείο της κοινότητας Φλώρινας ήταν σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης με 4 – 5 τάξεις. Εκτός από τη Διευθύντρια υπήρχαν δύο ή τρεις δασκάλες ως προσωπικό².

Σχετικά με την ιστορία του Παρθεναγωγείου χρήσιμες πληροφορίες αντλούμε από τη μαρτυρία του πρόξενου Πεζά, ο οποίος στην έκθεσή του προς την «Επιτροπή» το έτος 1902 ανέφερε ότι η εκπαιδευτική κατάσταση στη Φλώρινα ήταν τραγική καθώς στο Παρθεναγωγείο φοιτούσαν μόνο 14 μαθήτριες, για τις οποίες μισθοδοτούνταν δύο Παρθεναγωγοί³. Κατά την άποψη του Πεζά, η αδυναμία του Παρθεναγωγείου να απολύει περισσότερες από δύο έως τρεις μαθήτριες το χρόνο ως δασκάλες για τα χωριά αποδείκνυε ότι η προσφορά του Παρθεναγωγείου ήταν ασήμαντη στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας. Γι' αυτόν τον λόγο θεωρούσε άσκοπη τη λειτουργία του ιδρύματος. Για να συνεχιστεί η λειτουργία του Παρθεναγωγείου ο Πεζάς πρότεινε την ανάληψη της οικονομικής συντήρησής του από την ελληνική κοινότητα. Το έτος 1910, στο τετρατάξιο Παρθεναγωγείο φοιτούσαν 110 μαθήτριες⁴. Αξίζει να τονιστεί ότι ο μισθός των διδασκαλισσών ήταν πολύ πιο χαμηλός από εκείνο των διδασκάλων συναδέλφων

¹ Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.

² Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *Η Εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης, 179 & 219.

³ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (1989). Περιγραφή των συνεδριάσεων της Εφορείας της ορθοδόξου κοινότητας Φλωρίνης (1905-1912). Από το ανέκδοτο αρχείο της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης. *Αριστοτέλης*, 197 – 198, **38**.

⁴ Βούρη, Σ. (2004). Η Φλώρινα στο μεταίχμιο του 19^{ου}- 20^{ου} αιώνα: πεδίο εθνικών συγκρούσεων και κοινωνικών μετασηματισμών. Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 131 – 174.

τους. Γι' αυτό παρεχόταν αντισταθμιστικά από την ελληνική κοινότητα δυνατότητα διαμονής στη Σχολή, συσσίτιο ή καύσιμη ύλη⁵.

2ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας⁶

Το Παρθεναγωγείο στεγαζόταν, αρχικά, σε κτήριο στην περιοχή του Βαροσίου. Πρόκειται, σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες, για την οικία Δαμιανού, απέναντι από το Οικονομικό Γυμνάσιο⁷. Την περίοδο 1905-1906, αγοράστηκε από την ελληνική κοινότητα η κατοικία του Ιζετ -πασά, για τη στέγαση του Αρρεναγωγείου, αλλά, αρχικά, και του Παρθεναγωγείου⁸. Συγκεκριμένα, στη 12^η συνεδρία της Σχολικής Εφορείας αναφέρεται ότι το Παρθεναγωγείο λειτουργούσε στο Σελαμλίκι, δηλαδή στην αίθουσα υποδοχής του Ιζέτ πασά. Το 1909, χτίστηκε στον αύλειο χώρο του Αρρεναγωγείου, το νέο κτήριο του Παρθεναγωγείου, από τον κάλφα Παπαστυλιάδη. Η οικοδόμησή του έγινε εφικτή χάρις στην χορηγία του *Νηπιαγωγικού Επιμελητηρίου Μελά*. Το κτήριο του Παρθεναγωγείου ασφαλίστηκε από την πυρκαγιά από την αγγλική ασφαλιστική εταιρεία *NORTHERN*, αντί 12 παράδων, και στερείτο μάλιστα «σιδηρών παραθυροφύλλων⁹. Στο Παρθεναγωγείο στεγάστηκε και το *Οικοτροφείο για τα παιδιά των θυμάτων του Μακεδονικού αγώνα*, που παλιότερα στεγαζόταν στη *Μοδέστειο Σχολή Πισοδερίου*¹⁰.

Στα πλαίσια του πειθαρχικού ρόλου που ασκούσε η σχολική εφορεία την εποχή εκείνη, υπό διαρκή έλεγχο βρισκόταν ακόμη και η προσωπική ζωή των διδασκόντων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κατά την οποία η μη συμμόρφωση στις υποδείξεις της Εφορείας ενός δασκάλου και μιας δασκάλας από τα αντίστοιχα ιδρύματα, Αρρεναγωγείο και Παρθεναγωγείο, οι οποίοι σύναψαν ερωτική σχέση, επέφερε την

⁵ Ηλιάδου -Τάχου Σ. (2003). *ό.π.*, 238.

⁶ *Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας*.

⁷ Πέπης, Δ. (1966). Η πνευματική κίνηση στο νομό Φλώρινας πριν από την απελευθέρωση. *Αριστοτέλης*, 59 - 60, 57 - 72.

⁸ Ηλιάδου -Τάχου Σ. (2003). *ό.π.*, 179 - 180.

⁹ Ηλιάδου -Τάχου Σ. (1989). *ό.π.,...*

¹⁰ Τσολάκης, Π. & Αντωνίου, Αλ. (2014). Σχολικά κτίρια του μεσοπολέμου στη δυτική Μακεδονία: η συμβολή των αρχιτεκτόνων και των τοπικών κοινωνιών στη δημιουργία εκπαιδευτικών δομών μετά την απελευθέρωση. Στο Κ. Φωτιάδης, Σ. Ηλιάδου-Τάχου & Β. Βλασίδης (επιμ.), *Η Δυτική Μακεδονία: Από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος έως σήμερα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 150 - 162.

απομάκρυνσή τους από τις θέσεις τους, με τη σύμφωνη γνώμη της κοινότητας και παρά τη νομιμοποίηση της σχέσης, μέσω γάμου¹¹.

Μετά την απελευθέρωση της Φλώρινας, οι δύο τύποι σχολείων εξομοιώνονται με τα ισχύοντα στο ελληνικό Κράτος. Το Παρθεναγωγείο υπήχθη πλέον στο Υπουργείο Παιδείας και σταδιακά μειώθηκε η οικονομική ενίσχυσή τους από την ελληνική κοινότητα. Από το έτος 1914 – 1915 εμφανίζεται στα αρχεία ως *Δημοτικό Θηλέων Φλωρίνης*¹².

Στην πρώτη έκθεση του Επιθεωρητή Εκπαίδευσης, στις 20 Απριλίου 1918, αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με την άφιξη στην πόλη της Φλώρινας των συμμαχικών στρατευμάτων, η κατάσταση στα δύο σχολεία γίνεται τραγική, καθώς επιτάσσονται από τα γαλλικά στρατεύματα. Την περίοδο αυτή, τα μαθήματα του μεν Δημοτικού Σχολείου Αρρένων να γίνονται σε οίκημα του δημοσίου, την πρώην κατοικία του Διευθυντή του σχολείου Ίων Παράσχη, και του δε Δημοτικού Σχολείου Θηλέων στο γυναικωνίτη της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου εκ περιτροπής, λόγω έλλειψης χώρου, δηλαδή τρεις τάξεις το πρωί και τρεις τάξεις το απόγευμα. Το 1922 συγκροτήθηκε πλήρες βτάξιο σχολείο θηλέων και αποτελούνταν από πέντε δασκάλες¹³.

Το 1929, το σχολείο μετονομάσθηκε σε *Β^{ον} Εξατάξιον Μικτόν Δημοτικόν Σχολείον Φλωρίνης*¹⁴. Στη διάρκεια της κατοχής, το κτήριο επιτάχθηκε και χρησιμοποιήθηκε ως στρατώνας και αποθήκη υλικού. Το έτος 1943-1944, το σχολείο παρέμεινε κλειστό, ενώ τον επόμενο χρόνο η λειτουργία του επαναλήφθηκε¹⁵. Σήμερα, λειτουργεί ως 12θέσιο ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο.

Βιβλιογραφία

- Βούρη, Σ. (2004). Η Φλώρινα στο μεταίχμιο του 19^{ου}- 20^{ου} αιώνα: πεδίο εθνικών συγκρούσεων και κοινωνικών μετασχηματισμών. Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 131 – 174.
- Ηλιάδου –Τάχου Σ. (1989). Περιγραφή των συνεδριάσεων της Εφορείας της ορθοδόξου κοινότητας Φλωρίνης (1905-1912). Από το ανέκδοτο αρχείο της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης, *Αριστοτέλης*, 197 – 198, 38.

¹¹ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *ό.π.*, 240.

¹² *Ο.π.*, 221 – 222.

¹³ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2004). Η δημογραφική, οικονομική, κοινωνική και εκπαιδευτική εξέλιξη της πόλης της Φλώρινας τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 175 – 201.

¹⁴ ΦΕΚ 446/30-12-1929.

¹⁵ Τσολάκης, Π. & Αντωνίου, Αλ. (2014). *ό.π.*, 150 – 162.

- Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *Η Εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης.
- Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2004). Η δημογραφική, οικονομική, κοινωνική και εκπαιδευτική εξέλιξη της πόλης της Φλώρινας τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 175 – 201.
- Πέπης, Δ. (1966). Η πνευματική κίνηση στο νομό Φλώρινας πριν από την απελευθέρωση. *Αριστοτέλης*, 59 – 60, 57 – 72.
- Τσολάκης, Π. & Αντωνίου, Αλ. (2014). Σχολικά κτίρια του μεσοπολέμου στη δυτική Μακεδονία: η συμβολή των αρχιτεκτόνων και των τοπικών κοινωνιών στη δημιουργία εκπαιδευτικών δομών μετά την απελευθέρωση. Στο Κ. Φωτιάδης, Σ. Ηλιάδου-Τάχου & Β. Βλασίδης (επιμ.), *Η Δυτική Μακεδονία: Από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος έως σήμερα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 150 – 162.
- ΦΕΚ 446/30-12-1929.
- Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.*